

F.

Státní divadlo Ostrava - Činohra Petra Bezruče

Pavel Palouš : Velcí hříšníci

dramatizace románu F.M. Dostojevského Bratři Karamazovi

režie : Pavel Palouš

výprava : Marta Horskopfová

hudeb.spolup. : Ladislav Brückner

československá premiéra 9. února 1985 - zhlédnuta

Paloušova drametizace se pokouší o vytvoření tematicky zhuštěného celku a využívá k tomu opět principu soudního procesu, tentokrát výrazně ve stylu krimi. Vyšetřování vraždy se odehrává v obrovské vykachličkované místnosti s černou praktikáblovou stavebnicí, které vévodí silueta světnice starého Karamazova. Nad hracím prostorem se rozpínají ruce figuríny, symbolizující nedotknutelnost ustáleného řádu. Tento symbol i vlastní hrací prostor je postupně destruován.

Synchronně s obžalovavajícím komentářem, reprodukováným pomocí mikrofonů, se proti divákům rozsvěcují dvě červená světla, (připomínající minoděk slavnou Trnkovu Kybernetickou babičku, nebo neméně slavný film E.T.). Postavy přicházejí na scénu ve fragmentech románových scén, které jsou komponovány konfliktně až k přiznání Smerďakova, Ivanově zpovědi a závěrečnému Dmitrijovu výsměchu nad pokrytecky vynesným ortelem.

Režisér využívá k navození atmosféry výjimečné události reprodukování elektronické hudby, do které nastupují herci v krátkých sekvencích nedostatečně připravení na nesnadnou výpověď o složitých pochodech lidské duše. Markantním případem herečké povrocnosti je Grušenka (M. Pavla-

INTERNÍ POSUDEK
KUKLOPIS -

sová), přinášející na jevišti nehotové kontury lidské trosky. Přemíra hrubostí nakonec může vyvolat divákovu útrpnost, ale to je hodně málo. Neméně povrochní výkon podává P. Skřipal ^{v postavě Dmitrije} (herci chvílemi není dokonce ani rozumět), nebo J. Mezák (Aljoša). Sovův Fjodor Karamazov je umaš-
těný, ukřičený ohvostoun, jeho konflikt s duchovním Zosimou (J. Horák) vyznívá nevěrohodně.

Valdimír Čapka jako Smerdekov dokazuje zejména ve druhé části inscenace svoje opravdové zaujetí tématem postavy, stejně jako Vítězslav Kryška v postavě Ivana, ale v obou případech jsou až naturalistické kreace neúměrné požadavku jednotného stylu inscenace.

A tak nejbližší samýlenému žánru krimi jsou asi přeci jen představitelé obou sřizenců - komentátorů příběhu (Bohuslav Čvančara a Milen Šulo), kteří v dostatečné míře zvládají proměny úsporné racionální výpovědi.

Ostravská inscenace představuje ambiciózní, ale nepřilíživě vydařený pokus vypořádat se s Dostojevským jinak než mnozí předchůdci. Autorské divadlo předpokládá výsostně tvůrčí zaujetí zvoleným tématem, rovnalé autorské ale také organizačské dispozice, o nezbytné dávce štěstí nemluvě.